

## Raadsvoorstel

**Status: Besluitvormend**

|                     |   |
|---------------------|---|
| Agendapunt:         | 12  |
| Onderwerp:          | Verbod oplaten ballonnen                            |
| Datum:              | 14 mei 2019   |
| Portefeuillehouder: | dhr. A. Schuurman                                   |
| Decosnummer:        | 947   |
| Informant:          | M. Borkent<br>m.borkent@dalfsen.nl<br>(0529) 488224 |

### **Voorstel:**

1. Een verbod in te stellen voor het oplaten van ballonnen en hiertoe de Algemene Plaatselijke Verordening Dalfsen 2018 als volgt te wijzigen:

Aan hoofdstuk 4 wordt toegevoegd:

#### **Artikel 4:9a Verbod oplaten ballonnen**

1. Het is verboden één of meerdere ballonnen, van welk materiaal dan ook, door middel van hete lucht afkomstig van vuur, dan wel door middel van helium of andere gassen, op te laten stijgen.
  2. Onder ballon wordt mede verstaan: herdenkingsballon, vuurballon, gelukslampion, Thaise wensballon, papierballon, geluksballon, etc.
  3. Het verbod uit het eerste lid is niet van toepassing op vaartuigen als bedoeld in de Wet luchtvaart.
2. Hiertoe de 2e wijziging van de Algemene Plaatselijke Verordening gemeente Dalfsen 2018 vast te stellen.

### **Inleiding:**

In 2014 heeft de Tweede Kamer een motie aangenomen, die gemeenten oproept actief het oplaten van ballonnen te ontmoedigen. Steeds meer gemeenten in Nederland verbieden het oplaten van ballonnen i.v.m. de milieuschade die aangericht wordt. Triest zijn de gevolgen voor dieren die door inslikken en verstikking aan hun eind komen. Het oplaten van ballonnen is niet milieuvriendelijk en veroorzaakt dierenleed. Het college stelt daarom voor het oplaten van ballonnen in de APV op te nemen.

### **Argumenten:**

#### *1.1 Wat verstaan we onder ballonnen?*

Sfeerballonnen die opgelaten worden zijn onder te verdelen in ballonnen en wensballonnen. In dit voorstel wordt verstaan onder:

- Ballon: ballonnen in alle verschillende soorten, kleuren en maten, gemaakt van rubber, latex, folie of andere materialen die door helium worden opgelaten;
- Wensballon: een miniatuur-heteluchtballon die werkt met een brander (vlam) die de lucht verwarmt, bestaand uit een (rijst)papierenomhulsel met een maximale maatvoering van 75 cm in diameter of hoogte en met een frame met versteviging waarin de brander is opgehangen. De ballonnen zijn onder diverse benamingen bekend, waaronder luchtlantaarns, sky lanterns, ufoballonnen, gelukslampions of wensballonnen.

#### *1.2 Het oplaten van ballonnen is slecht voor het milieu.*

Wat niet altijd gerealiseerd wordt is dat het oplaten van ballonnen slecht is voor het milieu. Ballonnen waaien massaal naar zee en stranden liggen bezaaid met stukjes gekleurd rubber. Ballonnen staan in Nederland op nummer 5 van het meest gevonden zwerfafval aan onze kusten. Er worden gemiddeld op elke 100 meter strand 12 ballonnen gevonden. Wereldwijd zijn dat er zelfs 16. Dat is een verdubbeling ten opzichte van 10 jaar geleden (bron: Milieu Keur, 2015). Stichting De Noordzee geeft aan dat er omgerekend zo'n 50.000 ballonresten op onze Nederlandse stranden moeten liggen. Dalfsen ligt weliswaar ver van zee, maar ballonresten kunnen ook op het land worden gevonden. Nog triester is dat ballonresten door dieren worden opgegeten. Zo kunnen schildpadden, vogels en zeezoogdieren door verstikking aan hun eind komen. Als de ballonresten het maag-/darmstelsel blokkeren, zullen de dieren de hongerdood sterven. Ook raken dieren verstrikt in de ballonlinten. Het oplaten van 'wensballonnen' kan brand veroorzaken. De afgelopen jaren hebben wensballonnen in verschillende plaatsen branden veroorzaakt. Hoeveel branden er precies veroorzaakt worden door wensballonnen is niet duidelijk. Wel is duidelijk dat de brandweer en Veiligheidsregio adviseert geen wensballonnen op te laten.

Zie bijlage 1 voor een heldere factsheet en infographic van Rijkswaterstaat en het ministerie van Infrastructuur en Milieu met achtergronden, tips en trucs ter preventie van ballonnen in het milieu.

#### *1.3 Ook 'afbreekbare' ballonnen zijn niet verantwoord.*

Er bestaan wel zogenaamde 'biologisch (100%) afbreekbare' ballonnen, gemaakt van natuurrubber of latex. Ook de linten die aan de ballonnen hangen zijn samen met de kaartjes en andere voorwerpen vaak biologisch afbreekbaar. Volgens leveranciers zouden deze ballonnen snel afbreken. Ook met dit materiaal kan het echter jaren duren voordat de ballon is vergaan. Daarnaast zijn er de ballonnen die op een hoogte van ongeveer 25 kilometer door het drukverschil uit elkaar springen in kleine deeltjes. Universiteit Wageningen benadrukt dat biologisch afbreekbare ballonnen geen oplossing zijn. Ook die kunnen er jaren over doen om te vergaan (bron: TNO, 2016), en al die tijd blijven ze als zwerfafval in de natuur of oceaan achter.

#### *1.4 Juridische grondslag.*

De grondslag voor het opnemen van het verbod is tweeledig. In de eerste plaats is het artikel 149 Gemeentewet ("de raad maakt de verordeningen die hij in het belang van de gemeente nodig oordeelt"), omdat een ballonverbod nog niet op andere wijze in een wettelijke regeling is opgenomen. Ten tweede is dat de Wet milieubeheer waarbij de raad een afvalstoffenverordening opstelt en daarin

regels kan opnemen over het voorkomen van afvalstoffen als zwerfval in het milieu. Het meest praktisch is om een ballonverbod in de APV op te nemen.

In het voorstel is geen mogelijkheid opgenomen om ontheffing te verlenen van het verbod. Hiervoor is bewust gekozen, omdat er geen situaties denkbaar zijn die het verlenen van een ontheffing rechtvaardigen. Ook niet bijvoorbeeld als het zou gaan om biologisch afbreekbare ballonnen. Die zijn namelijk net zo slecht voor het milieu en dieren (zie voorgaand argument).

Met het voorgestelde verbod wordt een verbod opgenomen om ballonnen op te laten. Een ballon aan een stokje dat wordt vastgehouden of met een touw ergens aan vast wordt gemaakt blijft hiermee dus toegestaan. Het toezicht op de naleving van het ballonverbod kan in het reguliere (APV en gebieds)toezicht worden meegenomen. Hieraan hoeft geen (extra) prioriteit te worden gegeven. In voorkomende gevallen kan gericht gereageerd worden op een (dreigende) overtreding.

### **Kanttekeningen**

*1.1 In Dalfsen speelt de ballonnenproblematiek niet echt en het kan als bemoeizucht worden gezien.*

Er zijn in de gemeente Dalfsen weinig evenementen bekend waarbij ballonnen worden opgelaten. De meest recente voorbeelden zijn de opening van de fontein in Waterfront, Koningsdag en een open dag bij de Kleine Kornuiten. Een verbod kan daarom ook worden gezien als bemoeizucht van de overheid. Echter, ook al speelt het probleem in Dalfsen niet meteen, van een ballonverbod gaat wel een signaal uit dat de gemeente milieu en duurzaamheid belangrijk vindt. Het gaat hier uiteindelijk niet om het opleggen van een norm: geen ballonnen meer oplaten. Het gaat hier om een dieper liggende waarde en het maken van een statement: namelijk om met elkaar zwerfvuil tegen te gaan.

*1.2 Er is geen landelijk verbod.*

Het oplaten van sfeer- of feestballonnen is niet bij wet verboden. Wel zijn er bepaalde regels opgenomen in de Regeling kabelvliegers en kleine ballons. Bij de invoering van deze wettelijke regeling in 1995 is rekening gehouden met de veiligheid van het vliegverkeer, maar niet met het toenemen van zwerfvuil en schade aan dieren. De Tweede Kamer heeft in 2014 een motie aangenomen van de Partij voor de Dieren die gemeenten oproept actief het oplaten van ballonnen te ontmoedigen. Het aannemen van deze motie is van belang, omdat hiermee wordt erkend dat het oplaten van ballonnen een probleem vormt en een bijdrage levert aan de plastic soep. Hoe de regering invulling gaat geven aan 'actieve ontmoediging' moet nog blijken. Het verbodsbeleid wordt door elke gemeente zelfstandig bepaald en vastgesteld. De gemeente bepaalt zelf of ze een verbod wil en zo ja, of dit verbod in de APV wordt opgenomen dan wel wordt volstaan met het vaststellen van een beleidsnotitie. Het college stelt u voor om het in de APV op te nemen.

### **Alternatieven:**

*Alternatief 1* Geen ballonverbod opnemen in de APV, waardoor het oplaten van ballonnen blijft toegestaan. De huidige situatie blijft in stand.

*Alternatief 2* Geen ballonverbod opnemen in de APV, maar een ontmoedingsbeleid hanteren. Dit betekent dat de gemeente dit standpunt uitdraagt, op de website informatie plaatst over de gevolgen van ballonnen en dit ook op andere wijze actief communiceert, zoals met evenementorganisaties. In plaats van een verbod kan een voorschrift bij een evenementenvergunning worden opgenomen. Aan deze vergunning kunnen voorschriften worden verbonden in het belang van de openbare orde, de openbare veiligheid, de volksgezondheid en de bescherming van het milieu. Echter, niet elk evenement heeft een vergunning nodig. Het merendeel valt namelijk juist onder een 'evenementenmelding' (zonder voorschriften) en daarmee is de vraag of de doelgroep wordt bereikt en of hiermee geen ongelijkheid wordt gecreëerd. Denk bijv. aan een 'open dag' waarvoor geen vergunning nodig is. Eventueel kan worden volstaan met vaststellen van gemeentelijk beleid (vastgelegd in een beleidsnotitie) dat het ter bescherming van het milieu niet is toegestaan om ballonnen op te laten bij evenementen.

### Alternatief 3

Aanvullend op alternatief 2 kunnen in de communicatie alternatieven voor het oplaten van ballonnen benadrukt worden. Het is immers nog gewoon mogelijk om bijv. een ballonnenboom/poort te maken of anderszins ballonnen toe te passen. De gemeente kan richting verenigingen, scholen en ondernemers communicatie op gang brengen over de schadelijke gevolgen van ballonoplatingen en op te roepen tot het gebruik van milieuvriendelijker alternatieven. Voorbeelden van milieuvriendelijke alternatieven zijn feestlinten, vliegers, bellenblazen, lasershow, etc. Communicatie kan middels een persbericht en bijv. verspreiding naar ondernemingskringen.

### Duurzaamheid:

De ballonnen eindigen als zwerfafval op land of in het water en zwerven daar nog maanden rond. Als het zwerfvuil door dieren gegeten wordt, kunnen ze er aan dood gaan. Veel van dit vuil eindigt uiteindelijk in de zee, waar het mede de 'plastic soep' vormt. Een verbod op het oplaten van ballonnen gaat dit grotendeels tegen.

### Financiële dekking:

De voorgestelde wijzigingen zijn met name juridisch van aard of ter verduidelijking voor burgers en ondernemers. Daarom zijn er geen financiële consequenties te verwachten uit dit voorstel.

### Communicatie:

We zullen op de website van de gemeente informatie opnemen over het ballonverbod en dit ook op andere wijze actief communiceren, zoals via een persbericht. In het persbericht kunnen dan ook de alternatieven voor ballonnen worden benoemd. Gelet op de actuele berichten in diverse media, zal een persbericht vermoedelijk de nodige aandacht krijgen, waardoor inwoners weten dat het speelt. Huidige evenementenorganisatoren zullen dit de volgende keer wellicht vergeten zijn en nieuwe organisatoren hebben er geen weet van. Daarom is het ook noodzakelijk om hier wat over op de gemeentelijke website te vermelden. Bijvoorbeeld een pagina 'Ballonnen oplaten'. Aanvullend hierop kan bij de evenementenvergunningen een tekst opgenomen worden, met een verwijzing naar de uitgebreidere tekst op de website.

### Vervolg:

Na besluitvorming wordt de APV aangepast.

### Bijlagen:

1. factsheet over milieuschade ballonnen
2. 2<sup>e</sup> Wijziging van de Algemene plaatselijke verordening Dalfsen 2018

Burgemeester en wethouders van Dalfsen,

de burgemeester,  
drs. E. van Lente

de gemeentesecretaris-alg. directeur,  
drs. J.H.J. Berends

## Raadsbesluit

De raad van de gemeente Dalfsen;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders d.d. 14 mei 2019, nummer 947;

overwegende dat;

- het uit oogpunt van het voorkomen van milieuvervuiling en het beschermen van flora en fauna gewenst is regels te stellen over het oplaten van ballonnen;
- de rijksoverheid het ontmoedigen of verbieden van ballonoplatingen overlaat aan de gemeenten;

gelet op artikel 147 Gemeentewet;

b e s l u i t :

1. Een verbod in te stellen voor het oplaten van ballonnen en hiertoe de Algemene Plaatselijke Verordening Dalfsen 2018 als volgt te wijzigen:

Aan hoofdstuk 4 wordt toegevoegd:

**Artikel 4:9a Verbod oplaten ballonnen**

1. Het is verboden één of meerdere ballonnen, van welk materiaal dan ook, door middel van hete lucht afkomstig van vuur, dan wel door middel van helium of andere gassen, op te laten stijgen.
2. Onder ballon wordt mede verstaan: herdenkingsballon, vuurballon, gelukslampion, Thaise wensballon, papierballon, geluksballon, etc.
3. Het verbod uit het eerste lid is niet van toepassing op vaartuigen als bedoeld in de Wet luchtvaart.

2. Hiertoe de 2<sup>e</sup> wijziging van de Algemene Plaatselijke Verordening Dalfsen 2018 vast te stellen.

De wijziging treedt 8 dagen na bekendmaking in werking.

Aldus besloten door de raad van de gemeente Dalfsen in zijn openbare vergadering van 17 juni 2019.

De raad voornoemd,

de voorzitter,  
drs. E. van Lente

de griffier,  
drs. J. Leegwater